

(א) עיין ב"י מ"ח ט"ז ש"ס
חי"ן; (ב) לקמן פ"ב: ש"ס
כ"א; (ג) [שבת כ"א];
(ד) [ש"ץ]; (ה) [ש"ץ]; (ו) [ש"ץ];
(ז) [ש"ץ]; (ח) [ש"ץ]; (ט) [ש"ץ];

הגהות הגר"א

[א] גמ' בין מלמטה
למעלה פטורין; י"ג גי'קט
הר"ף והרמב"ם חייבין
ומפרישין מרגמא רי"פ
לקמיהא כ"ו; (ועב'הגרי"א
ס"ט ש"ץ); [ב] תוב' ד"ה
ורבי יוחנן כו' דל' כח כמו
כו. י"ג ור"פ הנב"ם.
ורא"ש ב"ש פ' טולק' (ועב'הגרי"א ס'טן ש"ץ ס"ק
י' וב"י ש"ץ ס"ק י':)

מוסף רש"י

והדליק את הבירה בעל
גמל חייב. של' היה לו
להגדיל בחילתו שחכנס
למנוע (שבת כ"א). מנ"י
הנוכה פטור. מנ"י
שנכנסו פקוס מנה
היתה ע"ס (ט"ו).

רבינו חננאל

ואקש"י והתניא הכלב
הגדי שדילגו בין כך
ובין כך חייבין. והרמב"ם
דאפי' מפי' כלבא
בסיקרא וגדי' בסיקרא
פ' דרך הגדי בסיקרא
כדאמרין כדי שדילגו
הגדי בבית ראש, והכלב
בסיקרא כדאמרין דלמ'
אחי למיסיק'. ויבין
שדילגו בשניו דלאו
כי אורחיהו, היה ליה
משונה, וקי"מ לן משונה
בחז' הניק פטורה מנוק
שלם והיב"י חצי נוק
כרבנן. ואימ' ר' יוחנן א"ר
איש משום חציו, כאילו
בריו מכה והוא הניק
בעצמו דרתי כדון שרו
המוק בעצמו. ריש לקיש
א"י משום ממונו, כלומ'
כמו שמתחייב במוק שרו
וכיוצא בו שחייב בהויקו,
כך באשו דהא אינו הויק'
מכחו ומוק' אלא מכח
הרוח, וכל מה שחייב
בנוק' ממונו חייב באשו.
ור' יוחנן א"ר אינו ממונו,
דהא השלחת המוקת אין
בה ממש להשמר כמו
השור וכיוצא בו. ואקש"י
על ריש לקיש ממונו
הכלב שנטל את החורה
ההלך לגדיש כו'. בשלמ'
ר' יוחנן (כו') דאמר איש
משום חציו, חצי דבלב
הן, לפיכך חייב בעל
הכלב. אלא לריש לקיש
דא"י משום ממונו האי
אש לאו דבעל הכלב
הוא, לבעל החורה הוא.
ואינו לרבותינו הגאונים
שמועה זו פ', ונראה
לנו בו פירכ' בעיקר הדיוק,
ולפיכך נענונו מלרבו,
אלא בענין הפירוש ולא
בפירכא. ופריך ריש לקיש
בגן דאדייה אדריי, כלומ'

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כב.

עין משפט
נר מצוה

בוקריא. קפילה: סריגא. שווען פטרני ככותל שאין לרכו נקב
ומשוניס הן: אשו. השולח את הצערה: משום חליו. חייבו הכתוב
לדחיו קעציד דהוי כורקת חן: משום ממונו. כשורו וזורו שהויקו.
וקס"ד דליכא צניייהו כגון שהדליק בגחלת שאינו שלו דלרבי יוחנן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והתניא הכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה
למטה בין מלמטה למעלה [א] פטורין
תרגומא רב פפא דאפי' מפי' כלבא בוקריא
וגדיא בסריקא אי הכי אמאי פטורים יפטור
מנוק שלם וחייבין בהצי נוק: הכלב שנמל':
אתמר ר' יוחנן אמר: אישו משום חציו וריש
לקיש אמר: אישו משום ממונו וריש לקיש
מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חציו
מכחו קאזלי האי לא מכחו קאזיל ורבי יוחנן
מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך
ממונא אית ביה ממונא הא לית ביה ממונא
תגן הכלב שנמל חררה כו' בשלמא לכו"ד
אישו משום חציו חציו דכלב הוא אלא לכו"ד
אישו משום ממונו הוא איש לאו ממונו דבעל
כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי
עסקינן דאדייה אדריי דעל חררה משלם נוק
שלם ועל מוקוס גחלת משלם חצי נוק ועל
גדיש כולה פטור ורבי יוחנן דאנחה אנוחי
על חררה ועל מוקוס גחלת משלם ג"ש ועל
הגדיש משלם חצי נוק תא שמע (ה'גמל'
טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה
פשתנו לתוך הבירה ודלקו בנרו של חנווני
והדליק את הבירה בעל גמל חייב הניח חנווני
נרו מבחוץ חנווני חייב רבי יהודה אומר בנר
הנוכה פטור בשלמא לכו"ד אישו משום חציו
חציו דגמל הוא אלא לכו"ד משום ממונו האי
אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש
לקיש הכא במאי עסקינן ובמסכתא כל
הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם
הניח חנווני נרו מבחוץ חנווני חייב ואי
במסכתא אמאי חייב בעומדה עומדה
וסכסכה כ"ש דחנווני פטור ובעל גמל חייב
אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב איקא
הכא במאי עסקינן בגון שעומדה להטיל מימיה
רישא

והתניא הכלב. אמתניין הו"מ למפרך אלא נטר עד דמיימי
צרימא ופריך אתרבייהו: דאפי' מיפך. וא"ת
למי"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס (י' חייבין) לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה דאורחיה וסופו באונס דלאו אורחיה ו"ל דלא אמר משום
תחילתו בפשיעה לגבי רגל לחייב ג"ש
לגבי קרן דאפילו פושע גמור לענין
קרן לא חייבתו תורה אלא חזי נוק
דאי לאו הכי ארי שנכנס לחצר
הניזק וטרף ואלל לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לענין דריסה וכן כל קרן
בחצר הניזק תחילתו בפשיעה לענין
שן ורגל: גרי"א בסריקא. שווען
פטרני בלחך וקופין כמו הכלב ולא
דמי לכרובי וסליק (י' שנסך) בחצית
עד שמייע ללפת: וע"ה הגדיש
ח"ג. ואע"ג דלגבי שולח צעירה לא
מחייב עד דמסר לו שלהבת לר"ל
ולר' יוחנן עד דמסר לו גווח פעמים
שיש גחלת הרבה בחררה דהויא כמו
מסר לו גווח לר"י ושלחבת לר"ל:
אישו משום חציו. לא שביערי
צעמנו האש אלא כל מוקוס
שפשע ולא שמר גחלתו חזי ניהו:
אישו משום ממונו. כלומר חייב
ממונו יש בו ולא שיהא האש
שלו דאפילו הדליק באש של אחר
חייב דלאשכחן צ"י הכונס (לקמן)
דף נ"ו. כבופך קממו של חצירו כפי
הדליקה ומטיא צרות מנאיה וגבי גך
שי"א ממחא הפטיס (א' ע"ג. דמסכתא
מפקירי ליה ועוד דלין לך קדמא
שימחייב בדליקה שיפקירי הגחלים
ידליק גדיש של חצירו ולא כפ"ה
דפ"י דליכא צניייהו דלדליק בגחלת
שלין שלו: רבי יוחנן מ"ג א'
אמר בר"ש. אע"ג דריש טעמא דר'
יוחנן מקראי הוה ליה לאוקמי קרא
לדרשא אחרייה דסבדא כריש לקיש
א"ג קס"ד שמשא דמלאן כריש לקיש
משום חזיו לית ליה משום ממונו
וקצעי היכא דכלו לו חזיו אמאי לא
מחייב משום ממונו:
ממונו אית ביה ממשא. אע"ג
דבור לית ציה ממשא
שחייבה תורה להצלו ולא לחצונו מ"מ

גב א ב מ"י פ"ב מה"ל
מוק ממונו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פ"י ט"ז פ"ד י'
גב א ב מ"י פ"ד מהלכות
מוק ממונו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פ"י ט"ז פ"ד י'
גב ד מ"י ט"ז פ"ב הלכה
ז סמו ט"ז טו"ע
מ"מ ט"ז פ"ד י'
גב ה ו מ"י ט"ז פ"ד
הלכה י' סמו ט"ז
טו"ע ח"מ פ"י ט"ז פ"ד
י' ובגמ' ופ"ט פ"ד טו"ע

רבינו חננאל

הגדיה את החררה
אלא הגדיה את החררה
אלא הגדיש, ולא יצתה
גחלת מחוקת בעליה.
ועל החורה משלם נוק
שמו. שיה דרכו לחטוף
לכולל, ועל מוקוס גחלת
משלם חצי נוק שמועשה
עשה בידים אבל משונה
היא, ומשונה בחצר הניזק
חצי נוק כרבנן. ועל
שאר הגדיש פטור, שאינו
מזון בעל הכלב שהרי
לא עקר והניח ובעל
גחלת נמי לא מחייב
דהא אוקימנא לקמן
בששומר גחלתו והכלב
חזר והוציאה. ור' יוחנן
א"ר אנה אנוחי,
בגון שעקר והניח, על
החררה ועל מוקוס גחלת
נוק שלם, שדלגו הכלב
לחטוף חררה בגחלת
דבוקה וכולל, ועל שאר
הגדיש חצי נוק דמשונה
היא. ח"ש גמל טעון
פשתן ונבר ברשות הרבים
וכו'. בשלמ' לר' יוחנן
יחייב לשלמ' הן, אלא
לריש לקיש לאו ממונו
ריש גמל הוא. ופריך
בעל לקיש במסכתא כל
הבירה. פירו' מסכסכת
בגון ליחכה נירו וסיכסכה
הגמל שעמד חנוני
והדליק כל הבירה
בסיכסוך כעין חיזוק
שנמצאת הדלקת כל
הבירה כגון מוקוס גחלת
בגדיש (דלרבי) [ולדבריו]
הכל נוק שלם. ואקש'
אדיין פירוק', סיפא
דקתני ואם הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חייב,
ואי במסכתא אמאי חנוני
חייב, הגמל הויק בידים.
ופריך בשעמדה. ואקש'
עומדה
ומסכתא דראי היא הויקא
בידים, חנוני אמאי חייב.
להטיל מים ולא סכסכה.

ממונו ענין חזיו שדרכו לילך ולהויק אית ציה ממשות א"ג צור נמי
חשיב אית ציה ממשא דע"י כריית הצור משמנה ממשות על קרקע
ונעשה חלל אצל מוקוס הילוך שלהבת אינו משמנה ממשותו אלא שנעשה דולק ושורף וא"ת ממונו נמי לית ציה ממשא כגון לרורות צרות
שכנפיסיה צריש פירקין דליכא לקומכוס ג"ש ו"ל דמ"מ גוף הממונו שפשע צו אית ציה ממשא שיש לו לשמור ממונו שלא זיקק לא צרות
ולא צדום דבר ואין שום ממונו שלא יהא צו ממשא צמה שפשע אצל יש חן שאין צו ממשות כגון שיער כלי צרות פיו ויש אש שאין צו
ממשות כגון שלהבת בלא גחלת כדאמרין בסוף ציה (דף לט). הילכך דמו להדדי שאין צנייהם ממשות צהמיק שפשע צו רק בגוף האדם:
דאדייה אדריי. הו"מ לאוקמי באנח אנוחי ע"י שינוי כדאמרין צריש פירקין: גרי"א יוחנן בדאנחה אנוחי. לא מני' למימר באדייה
אדריי ועל כל הגדיש ח"י דאי כח [א] כמו לאו כחחו דמי הו' על כל שאר הגדיש פטור: לאן ממונו דבע"ל בלב' הוא.
דהוא לא הדליקו ועל אש של כלבו לא חייבתו תורה ואע"ג דלגבי צור אנטרין מיעוט אש צור ולא צור כדאמרין בשור שנגח את הפרה
(לקמן דף מה. וס') תרי איש כתיב מ"מ פשוט ליה לגמרא משום (י' [אזיה] דרשא דפטור על אש צהממו דג' אבות נאמרו בשור ולא יומת:
במסכתא ב"ה הבירה כולה. דהוי כולה מוקוס גחלת: וא"י במסכתא אמאי חייב. חנווני הכל גס בעל הגמל יתחייב עמו כיון
שגם הוא פושע צכסוך אצל אי צלא מסכסכת ניחא ליה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שיהא נר מבחוץ אצל כיון
דאוקמיה במסכתא אי אפשר שלא יראה הדליקה כיון שדולקת כל כך שמסכסכת כל הצירה דרך הילוכה והיה לו להחמיק ולמועגה מלהיות
הולכת ומסכסכת אצל אין לפרש אמאי חייב חנווני בעל הגמל יתחייב הכל דהא לקמן (דף ג"ג). פריך וליחייב בעל הגחלת ואע"פ שבעל
הכלב פשע גס בעל הגחלת יש לו להחמייב שלא שמר גחלתו ומשני כשעמדה כלומר לאו במסכתא דרך הילוכה אלא בעמדה במקום אחד
והרבה כל כך צממאי שמסכסכת כל הצירה צעמידה ופריך דכ"ש חנווני פטור לאו פטור לגמרי אלא כלומר פטור מחלקו של בעל
הגמל דיותר מסכסכת צעמידה משאילו היתה הולכת ועוברת בלי עיכוב ומשני כשעמדה להטיל מימיה דאונס הוא צעמידה זו:
רישא